

| CONSERVATIEFICHE – LIER RINGENHOFWEG

| rieten mand & houten emmer

Natalie Cleeren archeologische Conservering

L&C VOF – Dennenbosstraat 13- 3450 Geetbets – tel 0497448823 - info@nataliecleeren.be

Site/context: LIER - RINGENHOFWEG

Vondstnummer:

In opdracht van: Studiebureau Archeologie Datum afgeleverd: Nov.
Bietenweg 20 2022
3300 Tienen

MATERIAAL: riet
TYPE: mand
Gebruikssporen:

Materiaal specifiek:

Technologische details: gevlochten met standring,
opgelegde band op buik brede rand.

UITVOERING: Natalie Cleeren & Archeoplan (vriesdrogen + consolideren)

BEWAARTOESTAND voor behandeling:

Algemeen: ☐ zeer goed ☐ goed (stabiel object) ☒ slecht ☐ zeer slecht

Specifiek: ☒ nat bewaard (emmer) ☐ nat/vochtig: strak ingepakt in folie met omliggende
aarde ☐ droog bewaard

☒ goed bewaard origineel oppervlak ☐ slecht bewaard origineel oppervlak

☒ *barsten* ☒ *breuken*

Volledigheid : ☐ volledig : ☒ bijna volledig ☐ > 50% ☐ < 50%

☐ gefragmenteerd Aantal fragmenten : ☐ > 3 ☐ < 3

Vroegere ingrepen: ☐ ongeschikte verlijming ☐ geconsolideerd:

Geassocieerde materialen: binnenzijde is bekleed met een pekachtig materiaal.

Bewaartoestand opmerking:

Het mandje is vervormd door de druk van de bodem. In sommige delen zijn er breuken en kleinere lacunes maar algemeen genomen is dit mandje zeer goed bewaard gebleven.

Het mandje werd gelicht in situ, de inhoud bleef aanwezig en het geheel werd nat, in een emmer geplaatst. Zo bleef het riet nat, wat absoluut nodig was voor de goede bewaring van het object. Droogt dit riet uit aan de lucht, dan klappen deze waterverzadigde structuren volledig in elkaar en blijft er een droog, dun, vlak 'stengeltje' over. Door het object nat te bewaren, kon het gevriesdroogd worden, waarbij het water sublimeert (overgaat van vloeibare vorm naar vaste vorm en verder naar gasvorm) en wordt de overgang 'vloeibaar – gasvorm' vermeden. In dit laatste geval wordt er letterlijk 'getrokken' aan het materiaal (door capillaire kracht) en klapt de volledige structuur in elkaar. Vriesdrogen verhindert dit.

CONSERVATIE- behandeling:

Reiniging: ☒ vervuiling werd zover mogelijk verwijderd: zachte borstels en water (leidingwater gevolgd door gedemineraliseerd water)

Stabilisering ☒ Voorbehandeld met PEG en gevriesdroogd (*door Archeoplan*)
 ☒ Geconsolideerd met Paraloid B72. (*door Archeoplan*)

Reïntegratie: ☐ NVT **Reconstructie – Steunvorm:** ☐ n.v.t

Verlijming ☐ NVT

BEWAARTOESTAND na behandeling:

Algemeen: ☐ zeer goed ☒ goed ☐ slecht ☐ zeer slecht
chemisch ☒ stabiel ☐ onstabiel
structureel ☒ stabiel – maar toch nog vrij fragiel – bij onzorgvuldig hanteren kunnen stukjes afbreken!

Verpakking

☒ Depotverpakking: in kunststof doos op een steun van PE-schuimfolie en omringd door PE-zakken, gevuld met polyestervezel.

Documentatie

Fotografie voor conservatie ☒ ja ☐ neen
Tijdens ☒ ja ☐ neen
na conservatie ☒ ja ☐ neen

AANBEVELINGEN

Hanteren: ☒ **zo weinig mogelijk hanteren** ☒ met handschoenen (katoen, nitril...)
Deponeren : ☒ in een gecontroleerde omgeving (16 à 18 °C, RV van max. 50% met maximale schommeling v. 5% RV/24u. (zo stabiel mogelijk). Enkel in direct contact brengen met zuurvrije materialen.
Exposeren : ☒ in een gecontroleerde omgeving (18 à 20 °C, RV tot max.50 %, idealiter met maximale schommeling van 5% RV/24u. (zo stabiel mogelijk).
Enkel omgeven met inerte, zuurvrije materialen en blootstellen aan koude lichtbronnen.

CONTROLE!: Het object regelmatig controleren (steekproef) jaarlijks: letten op verkleuringen, losse fragmenten.

Voor Conservatie – in situ

TIJDENS CONSERVERING

Tijdens reiniging (eerst in leidingwater, vervolgens gespoeld in gedemineraliseerd water

Het mandje werd deels leeggehaald (tot zover mogelijk en daarna gevriesdroogd:

Mandje tijdens het leeghalen

Na het vriesdrogen – het riet is droog en heeft zijn vorm goed behouden maar is erg fragiel en breekbaar. Daarom was het nodig het mandje verder te verstevigen met ParaloidB72, een omkeerbare lijmsoort die in dit geval verdund wordt tot een consolidant/vernis.

Na consolidatie met Paraloid B72

Binnenin is een pekachtige laag te zien – bedoeld om het mandje waterdicht te maken? Of was dit de (laatste) inhoud van het recipiënt?

MANDJE NA CONSERVERING:

MATERIAAL: hout+ijzer

Materiaal specifiek: smeedijzer

TYPE: emmer

Gebruikssporen:

Technologische details:

UITVOERING: Natalie Cleeren & Archeoplan (vriesdrogen)

BEWAARTOESTAND voor behandeling:

Algemeen: ☐ zeer goed ☐ goed (stabiel object) ☒ slecht ☐ zeer slecht

Specifiek: ☒ nat bewaard (emmer) ☐ nat/vochtig: strak ingepakt in folie met omliggende

aarde ☐ droog bewaard

☒ redelijk goed bewaard origineel oppervlak ☐ slecht bewaard origineel oppervlak

☒ barsten

☒ breuken (1 duig is gebroken)

Volledigheid : ☐ volledig : ☒ bijna volledig ☐ > 50% ☐ < 50%

☐ gefragmenteerd Aantal fragmenten : ☐ > 3 ☐ < 3

Vroegere ingrepen: ☐ ongeschikte verlijming ☐ geconsolideerd:

Geassocieerde materialen: binnenzijde is bekleed met een pekachtig materiaal.

Bewaartoestand opmerking:

Het hout an sich is vrij goed bewaard (nat bewaard en in blok gelicht). De duigen liggen los van elkaar – de ijzeren banden die deze bij elkaar hielden, zijn nagenoeg volledig verdwenen. Er is enkel op elke duig een afdruk zichtbaar van de plek waar deze banden zich oorspronkelijk bevonden. Enkele kleine fragmenten van de band tonen een volledig gemineraliseerd ijzer dat nog enkel bestaat uit vrij losse corrosieproducten. Het hengsel daarentegen is wel goed bewaard, aan 1 zijde met haak, aan de andere zijde is de haak afgebroken. Van het plaatje waarin deze oorspronkelijk zouden inhaken is geen spoor. Van de bodem is slechts 1 fragment bewaard gebleven.

CONSERVATIE- behandeling:

Reiniging: ☒ vervuiling werd zover mogelijk verwijderd: zachte borstels en water (leidingwater gevolgd door gedemineraliseerd water)

Stabilisering ☒ EMMER – Voorbehandeld met PEG en gevriesdroogd (door Archeoplan)

☒ Hengsel-ijzer – ontzout (alkalisch bad, 50°C- 9 maanden)

☐ Hengsel – bescherm laag van Paraloid B72 met minerale pigmenten + lichte aanvullingen met Paraloid72, minerale pigmenten en holle glasparsels.

Reïntegratie: ☐ NVT

Verlijming ☒ De duigen zijn verlijmd met Paraloid B72 – om de verlijming niet te erg te laten opvallen, is dit tot een minimum beperkt. Hierdoor was een externe steunvorm wel vereist.

Reconstructie – Steunvorm: ☒ de duigen zijn op een steunvorm van zwarte PE-schuimplaat geplaatst. Dit ondersteunt enerzijds de fragiele wanden van de emmer en laat meteen toe dit als ‘plateau’ te gebruiken: de emmer wordt dan ook best enkel gehanteerd door dit plateau vast te nemen, zonder aan de duigen te raken.

Om het object te kunnen tonen mét hengsel, werd aan weerszijde een ‘plaatje’ in PE-schuimfolie vastgekleefd (omkeerbaar – met Paraloid B72) waarin het einde van het hengsel

kan rusten. Verder is een plexi plaatje voorzien dat rechtop staat en waartegen het hengel kan rusten.

BEWAARTOESTAND na behandeling:

Algemeen: ☐ zeer goed ☒ goed ☐ slecht ☐ zeer slecht
chemisch ☒ stabiel ☐ onstabiel
structureel ☒ stabiel – maar toch nog vrij fragiel – bij onzorgvuldig hanteren kunnen de duigen loskomen! ENKEL de zwarte PE-schuim bodem vastnemen!

Verpakking

☒ Depotverpakking: in kunststof doos op een steun van PE-schuimfolie en omringd door PE-zakken, gevuld met polyestervezel.

Documentatie

Fotografie	voor conservatie	☒ ja	☐ neen
	Tijdens	☒ ja	☐ neen
	na conservatie	☒ ja	☐ neen

AANBEVELINGEN

Hanteren: ☒ **zo weinig mogelijk hanteren** ☒ met handschoenen (katoen, nitril...)
Deponeren : ☒ in een gecontroleerde omgeving (16 à 18 °C, RV van max. 50% met maximale schommeling v. 5% RV/24u. (zo stabiel mogelijk). Enkel in direct contact brengen met zuurvrije materialen.
Exposeren : ☒ in een gecontroleerde omgeving (18 à 20 °C, RV tot max.50 %, idealiter met maximale schommeling van 5% RV/24u. (zo stabiel mogelijk).
Enkel omgeven met inerte, zuurvrije materialen en blootstellen aan koude lichtbronnen.

CONTROLE!: Het object regelmatig controleren (steekproef) jaarlijks: letten op verkleuringen, losse fragmenten.

Voor Conservatie – in situ

Duigen na reiniging:

Duigen na vriesdrogen:

Buitenzijde planken

Binnenzijde planken

De planken hebben hun vorm vrij goed bewaard – enkele vertonen een lichte krimp wat ertoe leidt dat ze bovenaan niet allemaal perfect aansluiten.

Tijdens reconstructie – monteren & infiltreren van de lijm.

Na reconstructie: 1 duig was gebroken – is verlijmd met Paraloid B72

Afdruk ijzeren banden: met wit en blauw residu, wat typisch voor de corrosie van ijzer in een fosfaatrijke omgeving (nabijheid botmaterialen?)

Enige gebroken duig

Afdruk van een verticale band

Fragment met schors – maakt deel uit van het object? of toevallig bij-vondst?

IJzeren banden:

Beide fragmenten tonen volledig gemineraliseerd ijzer – er is geen metaal meer over, ook geen stevige ('reinigbare') corrosieproducten. Het blauwe poeder zien we terug op het hout (ijzerfosfaten).

De fragmenten werden dan ook niet verder gereinigd: eventueel zou het mogelijk zijn deze volledig te impregneren met een kunststof en ze daarna op vorm te slijpen maar er zijn slechts enkele stukjes bewaard gebleven en deze opnieuw op de emmer aanbrengen zou visueel eerder storen dan dat ze het beeld zouden vervolledigen.

HENGSEL:

Verstelt aantal sterker gecorrodeerde zones: (foto na eerste reiniging)

Na conservering: zijde 1 & zijde 2

Zijde met haak

zijde met weggecorrodeerde haak

EMMER – VOLLEDIG (zonder steunvorm)

EMMER met STEUNVORM

Steunvorm hengel

Zwarte steunvorm in PE-schuimplaat
De duigen rusten hierop

Zicht binnenzijde emmer (fragment
bodemplaat rust op de steunvorm.

Steun'plaatje' in PE-schuim waar het hengel op rust.